

Sahahitusammal

Kalkdvärgmossa
Seligeria donniana

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Sahahitusammal on hyvin pienikokoinen (1,5 mm) vaaleanvihreä–vihreä lehtisammal, jonka versot kasvavat yksittäin tai pieninä tuppaina. Lehdet ovat vaihtelevan levyisiä, ja niissä on yleensä voimakkaan lehtisuonen täyttämä kärki. Itiöpesäkkeet ovat lajilla tavallisia. Hyvä lajituntomerkki onkin lyhyt, soikea, suuvarukseton itiöpesäke, joka on suhteellisen pitkän pesäkeperän päässä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Sahahitusammal kasvaa kalkkikallioiden kosteilla seinämillä ja varjoisissa onkaloissa. Suomessa sammalta esiintyy harvinaisena kalkkialueilla. Esiintymiä tunnetaan noin 30.

Nykytila ja uhkatekijät

Sahahitusammalen kanta on pirstoutunut. Sammalle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet kalkkikallioiden louhinnan ja rakentamisen takia. Nykyään sahaditusammalen esiintymiä uhkaavat ennen kaikkea suojaavan puuston hakkuut. Myös kaivannaistoiminta on edelleen uhka. Noin kolmannes sahaditusammalen nykyisistä kasvupaikoista on suojelun ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan sahaditusammalen kasvupaikka jätetään louhimatta. Metsänhoitotoimissa varmistetaan varjoisuuden säilyminen pitämällä kasvupaikka ja sen lähiympäristö sekä läheisyydessä mahdollisesti olevat muut lajille sopivat kalkkiseinämät puustoltaan jatkuvasti peitteisinä. Hakkuut eivät saa altistaa kasvupaikkaa suoralle auringonpaisteelle. Tarvittaessa kilpailevia yleisten sammallajien kasvustoja voidaan varovaisesti poistaa kasvupaikoilta. Jotkut kasvupaikoista ovat metsälain erityisen arvokkaita elinympäristöjä (jyrkänteet), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Osa kasvupaikoista sopii METSO-ohjelmaan (kalkkikalliot).

Lähteet

Lönnell, N. 2006. *Seligeria donniana* kalkdvärgmossa. Teoksessa: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Sköldmossor – blåmossor. Bryophyta: Buxbaumia – Leucobryum. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 212–213.

Kuva: Riikka Juutinen, [Laji.fi](https://laji.fi)